

GUIDONIS STATUTA

Ad pacem inter Christianos conciliandam promulgata.

(*Gall. Christ.* tom. II, Append.)

In nomine Dei summæ et individuæ Trinitatis. **A** Wido, Dei gratia Aniciensis præsul, supernæ pietatis misericordiam exspectantibus, salutem et pacem.

Notum esse volumus omnibus Dei fidelibus, quoniam videntes maleficia quæ in populo quotidie accrescunt, congregamus quosque episcopos, domnum Pe. Vivariensem, Wigonem Valentinensem, Begonem Arvernensem, Raimundum Tolosensem, Densde Rutenensem, Fredelonem Elhensem, et domnum Fulcrannum Ludevensem, et Widonem Glandensem, et alios quam plures episcopos, et quosque principes et nobiles, quorum numerus non est inventus. Et quia scimus quia sine pace nemo videbit Deum, admonemus propter nomen Domini, et ut sint filii pacis, ut in istis episcopatibus quos isti episcopi regunt, neque in istis comitatibus, de ista hora et in antea ecclesiam homo non infringat, extra ecclesiam quæ in firmamento Castellaniæ, se sciente, nisi episcopi (1) propter eorum censum. Prædam in istis comitatibus, neque in istis episcopatibus homo non faciat; de equis parvis, de bovis, de vaccis, de asinis vel de asinabus, vel de fascibus quos ipsi portant, neque de ovibus, vel de capris, neque de porcis, neque ea occidat nisi per conductum suum vel suorum, in itinere potius accipiat victum sicut ad suam domum, nihil portet, vel ad castellum bastire, aut obsidere, nisi unusquisque de sua terra, aut de suo alode, vel de suo beneficio, vel de sua commanda; clerici non portent sæcularia arma; monachis injuriam nullus [ullus] homo aliquam non faciat; neque his qui cum eo perrexerint, qui arma non portaverint, nisi episcopi aut archidiaconi propter eorum censum; villanum aut villanam propter redemptionem, non nisi

(1) Videtur deesse aliquid.

A per suum sorsfactum [forsfactum; et in eundem villanum qui alterius terram araverit vel laboraverit, quod est in contentione, nisi unusquisque de terra sua, aut de suo beneficio; terras ecclesiasticas, episcopales, canonicas, monachales, nullus præsumere audeat, neque aliqua mala consuetudine dishonorare nisi de manu episcopi aut fratrum voluntate per precariam acquisierit de ista hora et in antea; negotiatores etiam nullus apprehendere vel de rebus suis spoliare præsumat se sciente. Interdicimus etiam ut nullus laicorum se intronitiat de sepulturis ecclesiæ, vel offerendis, et nullus presbyterorum pretium de baptisterio accipiat, quia donum Spiritus sancti est. Si vero aliquis raptor fuerit aut maledicus qui hanc institutionem infregerit et tenere noluerit, sit ipse excommunicatus, et anathematizatus, et a liminibus sanctæ Dei Ecclesiæ segregatus, [nisi] usque ad satisfactionem veniat. Quod si non fecerit, presbyter ei missam non cantet, divinum ei officium non faciat; et si mortuus fuerit, presbyter eum non sepeliat, neque ad ecclesiam sit sepultus; communionem non det ei se sciente, et si aliquis presbyter hoc infregerit se sciente, ab ordine deponatur. Precamur etiam vel admonemus ut in isto tempore, scilicet mediante Octobrio mense, ad istum Dei placitum cum bono animo et bona voluntate veniatis, in Dei nomine, ut remissionem peccatorum vestrorum consequi valeatis, præstante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat. Confirmat hoc archiepiscopus Dagobertus Bituricensis sedis, et domnus Theobaldus Viennensis archipræsul.

GUIDONIS CHARTA

Scripta cum abbas ageret in monasterio S. Pauli Cormaricensis. — Monasteriis ablata restituit.

(*Apud Mabill. Annal. lib. XLVII, pag. 624.*)

Ego in Dei nomine Wido abbas ex monasterio sancti Pauli Cormaricense, seu ex monasterio sancti Salvatoris Villalupæ, sub ejus patrocinio degente; necnon ex monasterio sancti Petri Ferrariensis, atque ex monasterio sancti Albini Andecavensis, notum

D fieri cupio omnibus sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus, tam præsentibus, quam futuris, qualiter locis in meo regimine consistentibus omni affectione atque conamine consulere velim. Ego siquidem quondam bonis omnibus affluens, prosperitatibus sæculi fulgens,

cuncta postponens, tirocinio Christi me mancipans, A monasticum ideo sumens onus : sed sæcularibus præpeditus negotiis, insuper inimici tentationibus instigatus, multimodis susceptum monasticum ordinem non, ut decebat, hactenus custodivi, sed plurimis interlabentibus culpis prævaricavi. Denique loca in meo regimine consistentia, qui debueram bona pro posse augendo ad meliora provehi, plurima inde subtrahens, quæsi ad ima relabi. Nunc vero pœnitundine ductus, quod minus peregi, supplere cupio. Hortante quoque Widone episcopo, avunculo meo, nec non domni abbatis Hymari impulsu, quin potius divino instinctu, terram quam de his locis, proh nefas! sustuli, benigno animo illis reddo : fecique hanc scri-

ptionem, ut si quispiam aliquid illicite tenet, quod ego ei maligno depravatus consilio contuli, jam non audeat retinere. Hoc quoque scriptum fratri meo Gaufrido Andecavorum comiti direxi, qui gratante animo cum manu propria firmavit, fidelium quoque manibus roborandum esse decrevit. Signum domni Widonis abbatis, qui hanc editionem fieri jussit; S. Widonis episcopi, S. domni Hymari abbatis, S. Nefingi episcopi, Fr. Wido manu propria firmavit, S. Gaufridi comitis, S. Marcoardi, S. Rainaldi, S. Warini, S. Widonis, S. Guatoni, S. Odonis, S. Odolgarii, S. Griferii, S. Burchardi, S. Ernegisi, et aliorum xv.

DE CHARTA GUIDONIS

Qua Treugam Dei confirmavit.

(Gall. Chr. st.)

Fuit vir quidam ex nobili Francorum progenie ortus, Guido nomine, qui, providentia Dei disponente, traditus a parentibus litterarum studiis, relictis sæcularibus pompis, monachus factus in cœnobio quod vocatur Cormarium, viriliter militavit ibi sub regula sancti Benedicti. Patre vero illius monasterii migrante ex hac luce, fratrum concordante consensu, abbas ibidem eligitur, atque juxta morem canonicum benedicatur. Sublimatus autem ita bonis fulsit moribus, ut etiam fama bonitatis ejus perveniret ad aures regis Franciæ, cujus rex idem innixus consilio, disponebat quod bene placitum erat Deo, ut utile populo. Quo in tempore Aniciensi ecclesia viduata suo antistite, a clero et populo..... unanimiter legati mittuntur ad regem, ut daret illis utilissimum pastorem, præfatum scilicet abbatem, cui erat frater germanus nobilissimus comes Gaufridus, cognomento Grisagonella. Unde rex nimium gavisus, convocans, electum virum; multa prece monuit eum, ut, pergens Podium, fieret ibi animarum pastor sibi, et populo fidelissimus procurator. Hæc ille audiens, nec citius consentiens, rege cogente velit nolit, fratribus valedicens, sumptis inde sociis, cum missis Anicenisibus iter aggreditur. Hoc factum audientes Pontius ac Bertrandus ejus nepotes, Aquitaniæ clarissimi consules, cum matre eorum Adelaide sorore ipsius, venerunt ei obviam, se et sua ei dantes; cum quibus Podium ingressus, fit ei magna processio clericorum, fit grandis exsultatio laicorum, quod Deus eis talem patronum dedisset. Pontificali igitur cathedra sublimatus, cogitans assidue de tenenda pace, de rebus Ecclesiæ quas vi abstulerunt raptores hujus terræ, jussit ut omnes milites ac rustici de episcopatu suo convenirent in unum, auditurus ab

eis quale sibi de regenda pace darent consilium. Ipse vero apud Brivatensem vicum nepotibus suis mandans congregare exercitum, omnibus de pontificatu suo coadunatis in unum, in prata sancti Germani quæ sunt prope Podium, quæsi ab eis ut pacem firmarent, res pauperum et ecclesiarum non opprimerent, ablata redderent, ut sic, sicut decet fideles Christianos, ita se haberent; quod illi dedignant, jussit exercitum suum a Brivate tota nocte venire mane, volens eos constringere ut pacem jurarent, et pro ipsa tenenda obsides darent, rura et castella beatæ Mariæ, et res ecclesiasticas quas rapuerant, dimitterent; quod factum fuit Deo auxiliante. Postquam vero Deus omnipotens cuncta sibi subjiciens, dedit ei tranquillam et serenam pacem, convocavit majores Ecclesiæ, dicens voluntatem suam esse ut clerici ibidem Deo servientes haberent communiter victum et vestitum sufficienter; hæc de re causa bipartita oblatione altaris beatæ Mariæ, dedit unam partem canonicis Deo et ejus genitrici servientibus; alteram vero reservavit suis usibus. Præterea cum Truano decano, optimo viro, magno ingenio, fecit incidi rupem quam vocant Aculeam (*de l'Aiguille*) in cujus cacumine ædificavit ecclesiam in honorem beati Michaelis dedicatam, quam similiter cum magnis appendentiis dedit prædictis canonicis [clericis]. His ita compositis divina inspirante clementia, dum dominus Guido sanctæ Vallavensis ecclesiæ superno nutu episcopus, sollicita investigatione mentis arcano secum discuteret qualiter pastoralis officio a Deo sibi commissum ad utilitatem suarum ecclesiarum, seu cœnobiolorum, atque animæ suæ præfectum, et cæteris quæ præsulati curæ congruere videntur, die noctuque invigilare deberet, semetipsum erga id officii in multis offen-